

Örököse vagy-e Istennek?

Időpont: Karácsony utáni vasárnap, 1931. december 27. [Helyszín: nincs megjelölve; Győr?]

Alapige: Gal. 4:1-7.

Mondom pedig, hogy a meddig az örökös kiskorú, semmiben sem különbözik a szolgától, jóllehet ura mindennek; Hanem gyámok és gondviselők alatt van az atyjától rendelt ideig. Azonképen mi is, mikor kiskorúak valánk, a világ elemei alá voltunk vettetve szolgaként: Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett, Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot. Minthogy pedig fiak vagytok, kibocsátotta az Isten az ő Fiának Lelkét a ti szíveitekbe, ki ezt kiáltja: Abba, Atya! Azért nem vagy többé szolga, hanem fiú; ha pedig fiú, Istennek örököse is Krisztus által.

Keresztyén Testvéreim! Lassacskán kialusznak a karácsonyi gyertyák, de nem szabad kialudni a karácsonyi meglátásoknak. Lassacskán elröppennek a karácsonyi hangulatok, de nem szabad elröppenni a karácsonyi gondolatoknak. Lassacskán elszíntelenednek a karácsonyi élmények, de nem szabad, hogy elszíntelenedjenek a karácsony életindításai.

Ezt a célt szolgálja az egyház, amikor erre a vasárnapra ezt a szentleckét választotta, mely arról beszél nekünk, hogy akkor, mikor Isten elbocsátotta Fiát, aki asszonytól lett – aki törvény alatt lett – miért bocsátotta el? "Hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot", ezzel a szürke hétköznapiakba belenyúló indításokat akart nekünk adni.

Azt az életfolyamatot, mely karácsony után végbe kell, hogy menjen lelkünkben, Pál apostol három fokozatban jelöli meg. 1. szolga, 2. fiú, 3. örökös.

Ezen a három lelki fejlődési fokozaton kell végigmenni annak az embernek, akinek életében legalább egyszer volt Istentől rendelt igazi karácsony. Ebben az órában állítsuk oda ezt a három lelkiállapotot lelki szemeink elé és állítsuk oda a magunk állapotát szemben ezzel a tükörképpel és állapítsuk meg, hogy mi melyikbe tartozunk, vajon szolgák vagyunk-e még, vagy már fiak, vagy talán már örökösök.

Nézzük meg az első állapotot. Aki azt gondolja, hogy szolgává az embert szolgálai beosztása teszi, az nagyon téved. Lehet, hogy valaki a legalsó fokot tölti be valahol, lehet, hogy mindenki parancsol neki, lehet, hogy mindenki kiugraszthatja munkájából, mert mindenki akarata előbbre való, és lehet, hogy mégsem szolgálélek. És lehet, hogy valakinek szemrebbetését milliók lesik, kinek egy szava kenyeret ad, vagy kenyértől foszt meg ezreket, és mégis szolgálélek. Mikor az ember azt keresi, hogy az apostollal Isten Szentlelke mit láttat meg akkor, mikor a szentleckében

a szolgálélekről beszél, akkor vissza kell menni János 10. fejezetéhez, ahol Jézus beszél a pásztorról és a béresről, és a béresre vonatkozólag az a megállapítása, hogy minden ember béres, akinek nincs gondja a juhokra. Mit jelent ez? Azt, hogy valahol másutt van a gondja, más életörömhöz ragaszkodik, és nem abban látja szolgálatának jelentőségét ahol van, hanem elkíváncozik más életterületekre. Minden ember szolgálélek, aki robotnak érzi és nem hivatásnak, s unottan végzi munkáját.

Nem tudom testvérem, hova kell néked holnap visszatérni, talán olajos rongyok mellé, hogy gépeket törölgess, vagy az utca szemetjét fogod söpörni, talán egy talicskát veszel kezvedbe és töltöd az élet mélységeit. Nem tudom, hova kell holnap visszamened, de ha ez ünnepnapok magaslatáról úgy nézel a hétköznapiakra, mint utálatos robotra, melyből olyan jó volna megszabadulni, akkor te még a szolgálélek állapotában vagy, akkor nem ott van a gondod, ahova Isten teremtett, hanem egészen máshol.

De rámutat Jézus a béresrel kapcsolatban, hogy különösképp súlyos veszedelmek idején látjuk meg, kicsoda pásztor és kicsoda béres. Mikor jön a farkas és megtámadja a juhokat, a béres elfut, a pásztor szembeszáll, mert minden gondolata az ő juhai, melyek neki még az életénél is kedvesebbek. Jézus szerint tehát mindenki szolgálélek, akinek nem mindennél drágább életszennedély az a szolgálat, ahova állította őt Isten elválasztó kegyelme. Aki erőket akar tartalékolni más életterületre, az mind szolgálélek Jézus szerint is. Érzed-e, hogy más az a lelkiállapot, amiről Jézus itt beszél, mint az, amit a világ ért szolgaság alatt?

De nemcsak a munka az a terület, melyen elválík, hogy kiben lakik szolgálélek. Pál apostol azt mondja, hogy van még egy életterület, hol meglátszik, kiben lakik szolgálélek. Az emberi akarat-elhatározás területe. A szolgálók olyanok, mint a kiskorúak, gyámság alá vannak vetve, pórázon vannak tartva, minden döntő kérdésre más elhatározásától függenek, csak egy kis területet kapnak, mint a gyermek a gyermekszoba sarkát, hol önállóságot játszhatnak.

Szeretném, testvérem, ha az Igének ezt a gondolatát is rá tudnád helyezni lelked mérlegére. Hogyan állok én? Van-e erőm elhatározásom véghezvitelére, nem vagyok-e gyámság alá vetve? Oh, gondold végig ez esztendő utolsó vasárnapján gondolataidat, terveidet, reményeidet és elhatározásaidat, amikkel nekimentél ennek az esztendőnek, amilyenek képzelted ezt az esztendőt. És ne azokra a dolgokra gondolj, melyek valóra válása nem tőled függött, hogy azok a reménységek, melyek a te hatalmad alól ki voltak véve, miképpen váltak kudarcá. Itt nem erről van szó. Hanem, hogy voltak neked terveid, elhatározásaid, melyeket véghez lehetett volna vinni, volt egy lelki programod, mondd, mit tudtál abból megvalósítani? Állítsd oda az év első napját, azt a reménységet, amellyel elindultál az évnek és azt a lelki képet, ahogyan ideérkeztél az év végére, és lásd meg, mennyi minden felett gyámmá, tiltó erővé lett a

tested, amely azt mondta: ezt nem engedem megtenned! Hányszor lett tiltó és keresztülhúzó erő az érdeked, a kenyered féltése, a pénz szerelme, mennyi gyönyörű álmod volt és szertefoszlott, mert keresztülhúzta e világtól való függésed, gyámmá engedted lenni magad felett ezt a világot. Micsoda semmiséggé lett minden a te életedben, mert szolgálélek voltál ez esztendőben is.

De Pál beszél arról is, hogy nem kell szolgának maradni, hogy van egy második életfokozat, melyre karácsonyi kegyelme Istennek fel akar emelni – a fiúság életfokára. Mi a fiúság? A fiúságnak a bizalom a legjellegzetesebb tulajdonsága. Azt mondja Pál, hogy a fiúnak Isten Szentlelkét adja, aki így tud kiáltani – Abba! Atyám! Tehát a fiú egészen másképpen néz Istenre.

Szeretném megkérdezni tőled, hogyan nézel te Istenre? Kicsoda, vagy talán micsoda a te számodra Isten? Úgy nézel-e rá, mint levegőre, melyben nincs számodra semmi értékelendő? Vagy úgy néztél, vagy nézel rá ma is, mint egy messze távolságba vesző ködképre, amely szükséges ahhoz, ha e világról alkotott képedet ki tudja kerekíteni, amelyik olyan messzeségben trónol, honnan se Ő nem lát téged, se te nem látod Őt, és éltek Isten és te egy világban, úgy, hogy soha nem találkoztok egymással? Vagy úgy nézel Istenre, mint valakire, aki szigorú rendőrtelkintettel néz, ítéletet mond és kezével nem ér rá áldani, csak folyton verni? Vagy talán, mint valami csodálatos öregemberre, kivel mindent lehet csinálni, aki nem is tud haragra lobbanni, aki az öreg Éli vajszívűségével nem tud mást mondani, mint fiaim, nem kell így tenni.

Kedves Testvéreim! A fiú nem így néz Istenre, hanem mint atyára. Szeretném, ha ezt a szót hallva, valami megelevenedne most szemed előtt, mert minden beszéd, mely mögött nincs élmény, halott, pusztában elhangzott kiáltás. Ha neked is az lenne ez a szó, ami nekem. Megjelenik előttem egy fehérhajú, ősz öregember, aki sok évvel ezelőtt elment pihenni, akit folyton munkában láttam én érettem, aki kemény szavával szigorúan nevelt engem, de aki hosszú téli estéken térdére vett és a kinyitott kályhaajtó rőt világossága mellett csodálatos meséket mondott. Egy ősz öregember, aki először kulcsolta össze kezemet imádságra, aki először vezetett el az iskolába, egy ősz öregember, akit nem lehetett rábeszélni arra, hogy abbahagyja a szolgálatot. Oh, ki tudná elmondani nektek, hogy mi minden van e szó mögött, hogy Atya! Én Atyám!

Oh, testvérem, jelenjék meg e szó mögött a te édesapád képe, aki talán most is dolgozik érted, vagy talán már ott porlad régen a temetőben. Isten azt akarja, hogy mi egy olyan lelkiállapotba kerüljünk bele, amikor Isten nekem annyit jelent, mint az én édesapám. Érzed-e, hogy az otthon képe, hogyan jelenik meg az ember előtt, mikor ezt a szót mondja? És érzed-e, hogy Istennek joga van karácsonykor azt követelni, hogy ennek a szónak olyan rezonanciája

támadjon lelkünkben, mikor Őrá gondolunk, hogy "úgy szerette Isten e világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen Őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen."

De, testvéreim, Pál apostol még többet kíván a fiútól. Nem elégszik meg azzal, hogy szívében Isten olyan közelfekvő legyen, mint az édesapánk, hanem azt mondja, nekünk a Szentlélek által úgy kell kiáltanunk: Abba! Kedves testvéreim, az ember az édesapjára nem szokott kiáltani. Amikor még kicsi a gyermek, édesapjára úgy néz, mint a legokosabb, legerősebb emberre, mint egy felsőbb személyiségre. Amint nő a gyermek és az apja ereje aláhanyatlik, megtanulja egy kicsit felülről nézni az édesapját, kezdi magát okosabbnak érezni. De lassacskán, mikor az ő ereje is kezd aláhanyatlani, az ő gyermeke is kezd felnőni, megérzi, hogy mit jelent atyának lenni, akkor mindinkább kezd nőni szemében az a töpörödött, ősz öregember, mindinkább érzi, mit jelent számára az az atyai szív, akkor tanulja meg igazán tisztelni édesapját. Mikor szokott kiáltani az ember, hogy – apám? Mikor nagy bajban van, mikor úgy érzi, összeroppan körülötte minden, akkor kiált így az ember. Érzed-e, hogy Pál azt akarja, hogy amikor nem látunk körülöttünk semmi segítséget, mikor koromsötét az égbolt, mikor minden recseg-ropog és minden felmondja a szolgálatot, s romba dől minden – akkor a mélységből ne így kiáltunk: Isten! – hanem úgy tudjunk kiáltani: Atyám!

Kedves testvérem, tudsz-e te így kiáltani? Tudsz-e akkor is, ha ostorcsapásai suhognak körülötted, mikor úgy érzed, olyan Isten, mint a fáraó munkafelügyelője, aki mindig jobban sanyargatja a népet, tudsz-e te a földön vonagolni, véres verejtéssel így kiáltani: Atyám! Mikor Isten elvesz tőled mindent és semmi sem marad, s a világ azt akarja bebeszélni neked, hogy Isten egy rabló, oh, tudod-e akkor megfogni Isten kezét, amelyik el akar vetni és tudsz-e úgy kiáltani: Atyám!?

De van még valami ebben az igében amit alá akarok húzni. "Abba!" Milyen csodálatos, hogy a magyar fordításban is így van benne. Miért van meghagyva ez az idegen szó a magyar szövegben is? Azért, mert mikor írta Pál ezt a levelet, ezt a szót úgy írta le, ahogy édesanyjától tanulta. Attól az édesanyjától, akinek a legnagyobb boldogsága nem az, hogy az ő nevét tudja gyermeke először kimondani, hanem édesapja nevét. Megjelenik lelki szemei előtt egy gyermekkori emléke, amint édesanyja odaszorítja szívéhez és úgy tanítja: kisfiam, mondd: abba! Emlékszik, milyen nehezen tanulta, mert ezt a szót nehéz megtanulni, de amikor megtanulta, hogyan ragyogott fel apja orcája, mikor először megszólította.

Testvérem, érzed-e, hogy itt olyan kifejezésről van szó, amelynek lelki háttere, élménybeli rezonanciája a legerősebb és leghatalmasabb? Az ember elkerülhet vadidegen országba, megtanulhat idegen nyelveket, úgy elfelejtheti, hogy csak törve beszélheti anyanyelvét, de lesz valami, amire mindig magyarul fog gondolni: az édesapjára és édesanyjára.

És ha nagyon erős lesz benne a vágyakozás, akkor, mikor a levegőégbe kitarja két karját és megjelenik előtte a kis fehér hajlék, honnan elindult, akkor nem idegen nyelven fogja mondani, hanem magyarul. Édesapám! Édesanyám!

Kedves testvéreim, Pál apostol azt akarja, hogy a fiú lelki állapotában Istenhez való viszonyunk olyan legyen, ami állandóan visszatérő gyermeki bizalom, hogy olyan rendíthetetlenül tudjunk bízni Istenben, mint gyermekkorunkban tudtunk bízni édesapánkban. Oh, nézd meg kisgyermeked karácsonyi hitét, tudja, meg van győződve, hogy szálló angyalok viszik a kívánságokkal megírott levelét a mennyországba, és hogy Jézuska elolvassa és elküldi drága ajándékát a jó gyermekeknek.

Mondd testvérem, tudsz-e te így hinni, ilyen gyermeki hittel Istenben, imádságod erejében? Ilyen gyermeki hittel várni az angyalokra, hogy lejönnék világosságot gyújtani koromsötét éjszakádban? Oh, emelkedj fel, testvérem, emelkedj fel a szolgaságból a fiúság állapotába és tanuld meg így szólítani Istent: Atyám!

A harmadik lelkiállapot, amibe fel szeretné emelni Pál apostol a lelket, az örökös állapota. Kicsoda az örökös? Az örökös szegény ember, akinek semmije nincs, csak egy reménysege, hogy egyszer majd el fog jönni egy nap, amikor el fogja foglalni örökségét. Ezért nincs jelene, a jövőben él. Ez az örökös lélektana.

Mondd, érzed-e magad ebben a szegény, nyomorúságos világban örökösnek? Egy csodálatos gazdag úr örökösének? Tudod-e te, hogy reád vár egy drága nagy örökség? Ami drágább, mintha azt mondanák, a leggazdagabb ember örököse leszel és mikor eljön számára a halál, a te öledbe fog hullani a dollárok sokasága, neked fog teremni minden bánya, neked fog füstölni minden gyárkémény, minden munkás kéz neked fog termelni, minden üzlet haszna tied lesz. Nem érzed, hogy itt többről van szó, arról, hogy az Uraknak Ura, királyoknak Királya, téged választott ki örökösévé, neked akarja adni csodálatos örökségét, a mennyek országát, azt az új Jeruzsálemet, drágakövekkel kirakott utcáival, mind neked akarja adni az, aki azt mondja magáról, hogy enyém az egész világ és nekem adatott minden hatalom – neked akarja adni örökségét. Élsz-e te úgy, mint aki tudod, hogy a te igazi hazád ott lesz a másik hazában?

De, testvérem, az örökös a jelenben is örömben él. Lehet, hogy most koldusszegény, de tudja, hogy egykor dúsgazdag lesz. Lehet, hogy most talán beteg, de nem esik kétségbe, mert tudja, eljön egyszer a gyógyulás. Lehet, hogy most szürke, jelentéktelen pont, letaposott senki, kit csak félretaszítanak, de nem esik kétségbe, csak vár, tudja, hogy enyém a holnap, és ragyogó arccal megy a jövő felé.

Oh, mondd, hogy ebben a szomorú, megsebzett jelenben tudsz-e te örülni annak, hogy tied lesz Isten öröksége?

De az örökös lélektanához az a bizonyosság is hozzátartozik, hogy senki őt ettől az örökségtől meg nem foszthatja. A kincsekből kirabolhatnak, de csak azt, amink van, amink lesz a jövőben, azt nem vehetik el. Az örökséget nem vehetik el.

Azt kérdezi tőled Pál, örököse vagy-e Istennek? Bizonyos vagy-e az örökségedben? Bizonyos vagy-e, hogy amikor majd megállasz az Úr előtt, azt fogja neked mondani: "Jöjjetek én atyámnak áldottai, örököljétek az országot." Tudsz-e te üdvbizonyossággal imádkozni? Felemelkedtél-e arra a lelki magasságra, hogy az örökélet már itt e földön enyém lehet?

Még szeretném felhívni figyelmeteket egy különös nyelvtani formára ebben az Igében. Mintha kiesett volna Pál apostol a koncepcióból. Először beszél többes szám első személyben, aztán egyszerre átmegy többes szám második személyre: ti fiak vagytok, stb. Majd a végén egyes szám második személyre: "nem vagy többé szolga, hanem fiú." Úgy szeretném, ha Isten Szentlelke véghez tudná vinni rajtatok azt a csodálatos nyelvtani átalakulást, hogy mikor a szolgaságról beszéltek, lehetne az egy elméleti megállapítás, mikor a fiúságról, lehetne az egy tömegben jelentkező személyes boldogság, mikor az örököséről beszéltek, lehetne az egy személyes, szent meggyőződés: én szolga voltam, én fiú lettem, én örököse vagyok Istennek! Ezt akarta Isten elérni ezen a karácsonyon. Oh, bárcsak elérte volna, hogy így kiálthatnál fel: Abba! Atyám! Köszönöm neked ezt a karácsonyt! Ámen.